

Kulturdepartementet

Adressater:
Se bilaga

Uppdrag att bilda ett råd för skydd av kulturarv

Regeringens beslut

Regeringen ger Riksantikvarieämbetet, Riksarkivet, Kungl. biblioteket, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, länsstyrelserna och Statens fastighetsverk i uppdrag att bilda ett råd för skydd av kulturarv. Rådet ska vara ett forum för samverkan, kunskaps- och erfarenhetsutbyte samt för sammanvägning och prioritering av identifierade behov av beredskapsåtgärder för skyddet av kulturarv i Sverige. Rådets syfte ska vara att bidra till en effektiv beredskapsplanering för skydd av samlingar av kulturarv samt kulturhistoriskt värdefulla fastigheter och miljöer i Sverige. Målgrupper för arbetet i rådet ska vara offentliga, privata och det civila samhällets aktörer som förvaltar eller på annat sätt arbetar med kulturarv eller med beredskapsfrågor som har betydelse för kulturarv i Sverige. Arbetet i rådet ska pågå till och med den 28 februari 2027.

Riksantikvarieämbetet, Riksarkivet, Kungl. biblioteket, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap och Statens fastighetsverk ska företrädas på ledningsnivå. Länsstyrelserna ska utse minst en och högst två representanter som företräder deras arbete med beredskap och med kulturarv.

En representant var för de centrala museimyndigheterna eller stiftelsemuseerna, de regionala museerna och Svenska kyrkan ska erbjudas att ingå i rådet, efter förslag av Centralmuseernas samarbetsråd, Länsmuseernas samarbetsråd respektive Svenska kyrkan.

En eller flera företrädare för det civila samhällets organisationer ska erbjudas möjlighet att delta i rådets arbete då frågor om ideellt kulturarvsarbete berörs.

Riksantikvarieämbetet ska vara sammankallande i rådet och utföra de administrativa uppgifter som arbetet i rådet föranleder. Var och en av de ingående myndigheterna ansvarar för att deras uppdrag utförs med beaktande av bestämmelserna i säkerhetsskyddslagen (2018:585).

Myndigheter som har företrädare i rådet ska stödja rådet med underlag. Motsvarande stöd från övriga aktörer som är representerade i rådet ska beaktas i arbetet.

Riksantikvarieämbetet ska senast den 1 mars 2025 respektive den 1 mars 2026 till Regeringskansliet (Kulturdepartementet) redovisa de behov av beredskap för skyddet av kulturarv som myndigheterna har identifierat genom sitt arbete i rådet. Riksantikvarieämbetet ska senast den 18 december 2026 lämna en slutlig redovisning till Regeringskansliet (Kulturdepartementet) med en redogörelse för myndigheternas arbete i rådet och en utvärdering av uppdragets genomförande. Redovisningen ska även innehålla en bedömning av vilka behov som fortsatt finns för att bidra till en effektiv beredskapsplanering för kulturarvet. Riksantikvarieämbetet ska löpande informera Regeringskansliet (Kulturdepartementet) om hur uppdraget fortskrider.

Myndigheter och övriga medverkande organisationer deltar i rådet utifrån befintliga ekonomiska ramar och uppgifter.

Ärendet

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap slutredovisade den 1 november 2022 i rapporten Civilt försvar mot 2030 – ett totalförsvar i balans (MSB2095) sitt regeringsuppdrag om förslag på åtgärder som kan vidtas för att stärka det civila försvaret (Fö2023/00046). Myndigheten för samhällsskydd och beredskap föreslår i sin rapport en rad åtgärder för bland annat skydd av kulturarv. En av de föreslagna åtgärderna är att ett nationellt kulturskyddsråd inrättas.

Regeringen gav den 30 mars 2023 Riksantikvarieämbetet i uppdrag att utreda de organisatoriska och juridiska förutsättningarna för att inrätta ett nationellt kulturskyddsråd (Ku2023/00471). Riksantikvarieämbetet redovisade uppdraget den 10 augusti 2023. I redovisningen har myndigheten föreslagit ett antal prioriterade uppgifter och en struktur för rådet.

Skälen för regeringens beslut

Kultursektorns beredskap behöver utvecklas och ansvaret och samordningen av beredskapsarbetet inom kulturområdet behöver förtydligas. Regeringen bedömer att ett råd för skydd av kulturarvet ger förutsättningar för samordnade och kostnadseffektiva beredskapsinsatser och att ett sådant råd kan bidra till en kompetenshöjning på området genom att sprida information och goda exempel till relevanta aktörer. Digitaliseringen innebär nya utmaningar och möjligheter som behöver beaktas i arbetet med skyddet av kulturarvet.

Det finns ett behov av en samordnad planering av undanförsel och skydd av kulturarv mellan kulturarvsaktörer och beredskapsaktörer samt ett behov av planering av skydd för kulturarv som inte kan föras undan i händelse av höjd beredskap eller krig. Ett råd för skydd av kulturarvet kan bidra till den planläggningssamordning som Myndigheten för samhällsskydd och beredskap ansvarar för enligt 2 § fjärde stycket förordningen (1993:243) om undanförsel och förstöring.

Det finns också ett behov av att kunskap om arbetet med skydd av kulturarv, och om kulturarvets betydelse för totalförsvaret, sprids till berörda aktörer inom kulturarvssektorn och totalförsvaret. Ett råd för skydd av kulturarv kan bidra till att utveckla kunskapsläget inom kulturarvssektorn genom gemensamma kompetensutvecklingsinsatser och erfarenhetsutbyte.

De myndigheter som ska ingå i rådet har centrala funktioner vad gäller skydd av samlingar av kulturarv och kulturhistoriskt värdefulla fastigheter och miljöer. Utöver dessa utför de centrala och regionala museerna, Svenska kyrkan och det civila samhällets organisationer viktigt kulturarvsarbete. Det är angeläget att erfarenheter inom alla delar av kulturarvssektorn tas till vara i rådets arbete.

På regeringens vägnar

Parisa Liljestränd

Eric Åström

Kopia till

Justitiedepartementet/L4
Försvarsdepartementet/ESS, ETU
Socialdepartementet/HC ICU
Finansdepartementet/BA, ESA, SFÖ
Utbildningsdepartementet/F
Moderna museet
Nationalmuseum
Naturhistoriska riksmuseet
Statens centrum för arkitektur och design
Statens försvarshistoriska museer
Statens historiska museer
Statens maritima och transporthistoriska museer
Statens museer för världskultur
Arbetslivsmuseernas samarbetsråd
Länsmuseernas samarbetsråd
Stiftelsen Arbetets museum
Stiftelsen Nordiska museet
Stiftelsen Skansen
Stiftelsen Tekniska museet
Svenska arkivförbundet
Svensk biblioteksförbundet
Svenska kyrkan
Sveriges hembygdsförbundet

Adressater

Kungl. biblioteket
Box 5039
102 41 Stockholm

Länsstyrelsen Blekinge
371 86 Karlskrona

Länsstyrelsen Dalarna
791 84 Falun

Länsstyrelsen Gotland
621 85 Visby

Länsstyrelsen Gävleborg
801 70 Gävle

Länsstyrelsen Halland
301 86 Halmstad

Länsstyrelsen Jämtland
831 86 Östersund

Länsstyrelsen Jönköping
551 86 Jönköping

Länsstyrelsen Kalmar
391 86 Kalmar

Länsstyrelsen Kronoberg
351 86 Växjö

Länsstyrelsen Norrbotten
971 86 Luleå

Länsstyrelsen Skåne
205 15 Malmö

Länsstyrelsen Stockholm
Box 22067
104 22 Stockholm

Länsstyrelsen Södermanland
611 86 Nyköping

Länsstyrelsen Uppsala
751 86 Uppsala

Länsstyrelsen Värmland
651 86 Karlstad

Länsstyrelsen Västerbotten
901 86 Umeå

Länsstyrelsen Västernorrland
871 86 Härnösand

Länsstyrelsen Västmanland
721 86 Västerås

Länsstyrelsen Västra Götaland
403 40 Göteborg

Länsstyrelsen Örebro
701 86 Örebro

Länsstyrelsen Östergötland
581 86 Linköping

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap
651 81 Karlstad

Riksantikvarieämbetet
Box 1114
621 22 Visby

Riksarkivet
Box 7223
187 13 Täby

Statens fastighetsverk
Box 2263
103 16 Stockholm